

XX. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan kertomus toiminnastaan soitantokautena 1915—16 oli seuraavan sisältöinen:

Soitantokautena 1915—16 kuuluivat musiikkilautakuntaan arkkitehti Hugo Lindberg puheenjohtajana, toimittaja A. R. Frenckell varapuheenjohtajana, apteekkari Edw. Stigzelius, professori Axel Wallgren, vapaaherra Seb. Gripenberg, johtaja Erkki Melartin ja johtaja E. W. Walldén valittuina 1917 vuoden loppuun.

Lautakunnan
jäsenistö.

Ensimmäisenä »sotakautena» 1914—15 oli Helsingin kaupungin-orkesteri esiintynyt kokoonpanoltaan supistettuna ja toiminut rajoitettua työohjelmaa noudattaen. Kun orkesterin työn taloudellinen tulos mainitun ajanjakson kuluessa kuitenkin oli tuntuvasti parempi kuin oli uskallettu toivoa, eikä orkesterin silloisessa vähälukuisessa kokoonpanossaan katsottu täyttävän niitä vaatimuksia, joita on asetettava ensiluokkaiselle pääkaupunkiorkesterille, ryhtyi musiikkilautakunta toimiin saadakseen työvuoden 1915—16 alusta lähtien paremmin kokoonpannun konserttiorkesterin. Vaikka orkesterin täydentäminen sotatilan aikaisten luonnottomain olojen johdosta kohtasi suuria vaikeuksia, onnistui musiikkilautakunnan kuitenkin mainituksi soitantokaudeksi lisätä orkesterin vakinainen miesluku edellisen soitantokauden 45:stä 53:een. Täytemiehistö ei tietenkään ollut kaikinpuolin tyydyttävä, ja eräät äänet osoittautuivat epätasaisesti edustetuiksi, mutta ylipäättään täytyy katsoa soittokunnan olevan sillä taiteellisella tasolla kuin silloisissa oloissa saattoi vaatia. Hyvin tarpeellista lisävoimaa on Helsingin torvisoittokunta antanut kaupunginorkesterille kohtuullisesta maksusta kerta kaikkiaan koko soitantokaudelta.

Kaupungin-
orkesterin ko-
koonpano ja
toiminta.

Kaupunginorkesteria johtivat soitantokauden kuluessa professori Robert Kajanus ja kapellimestari Georg Schnéevoigt. Avustavana kapellimestarina on moniaissa helppotajuisissa ja kansankonserteissa toiminut kapellimestari A. Apostol.

Orkesterin toiminnalle vahvistetun työsuunnitelman mukaan annettiin seuraavanlaatuisia ja seuraava määrä konsertteja:

18 symfoniakonserttia järjestettyinä kahteen tilaussarjaan. Toinen, professori Kajanuksen johtama sarja (6 konserttia), käsitti koti-

maisten säveltäjien teoksia, ja toinen sarja (12 konserttia) esitettiin kapellimestari G. Schnéevoigtin johdolla sekä käsitti osin koti- ja osin ulkomaisia sävelteoksia. Kahta jälkimäiseen sarjaan kuuluvaa konserttia johtivat säveltäjä Sibelius ja pianisti Carl Nissen, syystä että herra Schnéevoigt oli estynyt niihin nähden täyttämästä sopimuksenmukaisia velvollisuuksiaan.

25 helppotajuista konserttia;

26 kansansymfoniakonserttia;

2 kansankonserttia; sekä

8 ylimääräistä symfoniakonserttia (huokeista pääsymaksuista).

Säveltäjä Jean Sibeliuksen joulukuun 8 p:nä 1915 olleen 50-vuotispäivän juhlimiseksi toimeenpani kaupunginorkesteri joulukuun 10 päivänä juhlasymfoniakonsertin orkesterin molempain johtajain ja rouva Ida Ekmanin avustamana.

Orkesteri on lisäksi avustanut 17 ooppera- ja balettinäytännössä, 138 teatteri- ja operettinäytännössä, 2 oratoriokonsertissa, 2 johtajakonsertissa (J. Sibelius) sekä säestäjänä 11 konsertissa.

Edellämäinotuissa tilauskonserteissa ovat solisteina esiintyneet: rouvat Aino Ackté, Sigrid Schnéevoigt, Elli Rängman-Björnin, A. Skilondz ja Inga Andersen-Borell; neidit Erna Gräsbäck, Greta Lang, A. Uimonen, Gunna Breuning, Signe Liljeqvist ja Ingeborg Liljeblad sekä herrat Ch. Grigorovitsch, R. Burgin, E. Lindholm, Väinö Sola, Thorild Brödermann, Ilm. Hannikainen ja Carl Nissen.

Molemmissa tilaussarjoissa on esitetty seuraavat sävellykset: Beethoven: kaikki 9 symfoniaa, pianokonsertti n:o 4 G-dur ja pianokonsertti n:o 5 Ess-dur; Scriabin: L'extase; Haydn: Symfonia n:o 13; Wagner: Alkusoitto oopperaan Lohengrin; Debussy: Rondo de printemps; Reger: Romanttinen sarja; Brahms: Symfonia n:o 3, Symfonia n:o 4 ja erään Haydnin aiheen variatsioneja; Tšaikowsky: Symfonia n:o 5 ja Viulukonsertti D-dur; Mahler: Laulu maasta; Grieg: Pianokonsertti A-moll ja Alkusoitto »Syksyllä»; Svendsen: Symfonia D-dur; Sinding: Pianokonsertti Dess-dur; Sibelius: kaikki 5 symfoniaa, Snöfrid, Historiallisia kuvauksia, Koskenlaskijan morsiamet, Tuonelan joutsen, Satu, Pohjolan neito, Rakastava, Sarja jousiorkesterille, Devotion ja Cantique sekä Viulukonsertti D-moll; Melartin: Lyyrillinen sarja n:o 3 ja Sinfonia brevis n:o 5; Madetoja: Symfonia n:o 1; Kajanus Sinfonietta; Kuula: Metsässä sataa; Furuholm: Symfonia D-dur; sekä A. Merikanto: Konsertti pianolle ja orkesterille ja Teema variatsioneinen. Esitettäessä »Snöfridiä» ja Beethovenin IX symfoniaa avusti Suomen Laulu.

Yleisön suhtautumisesta konsertteihin mainittakoon, että myytyjä pääsylippuja, tilaukset lukuun otettuina, oli soitantokauden aikana keskimäärin:

symfoniakonserteissa 450 ja

helppotajuisissa konserteissa noin 350.

Soitantokautena 1915—16 oli konserteissa kävijäin luku likimain sama kuin soitantokautena 1914—15.

Työvuoden toiminnan taloudelliseen tulokseen nähden viitataan tässä seuraavaan tauluun 5 p:ltä toukokuuta 1916: Taloudellinen tulos.

A. Tulot.

	Musiikkilautakun- nan budjettilas- kelmien mukaan ^{15/8} 1915— ^{15/8} 1916.				Kokonaistulot.			
Siirto kevästä 1915....	—	—	—	—	10,019	53	—	—
Säästökassatilin korko..	—	—	—	—	246	62	10,266	15
Kaupunginapumaksu	—	—	80,000	—	—	—	63,325	04
12 symfoniakonserttia (G. Schnée- voigt)....	28,000	—	—	—	24	805	03	—
6 s:n (R. Kajanus)	6,000	—	—	—	7	311	10	—
25 helppotajuista konserttia	12,000	—	—	—	12	620	12	—
26 kansansymfoniakonserttia	5,400	—	—	—	7	934	50	—
2 kansankonserttia	1,600	—	—	—	7	16	—	—
17 ooppera- ja balettinäytäntöä ..	14,840	—	—	—	10	200	—	—
138 teatteri- ja operettinäytäntöä ..	13 200	—	—	—	32	220	—	—
6 näytämösoitantoa.....	100	—	—	—	3	60	—	—
2 oratorioita	1 800	—	—	—	6	10	—	—
2 johtajakonserttia	1,200	—	—	—	—	—	—	—
11 säestystä	4,000	—	—	—	3	150	—	—
9 ylimääräistä konserttia	2,000	—	90,140	—	netto	5,705	20	105,631
Smk.	—	—	170,140	—	—	—	179,223	14

B. Menot.

	Musiikkilautakun- nan budjettilaskel- mien mukaan				Todelliset menot.			
	15/9 1915—15/8 1916.							
Palkkaukset	—	—	134,360	—	—	—	—	133,850 83
Konserttikulut:								
Poliisiluvat	1,000	—	—	899	44	—	—	—
Lippujen painatus	1,800	—	—	1,969	30	—	—	—
Vuokra, valo, vahtim. yliopistossa..	3,200	—	—	2,163	—	—	—	—
» » » kansantalossa	2,500	—	—	2,625	—	—	—	—
Helppotajuisissa konserteissa kul- jetus- ja vahtim. kulut	1,000	—	—	776	35	—	—	—
Harjoitushuoneiston vuokra, valo, siivoaminen	1,400	—	—	1,234	—	—	—	—
20 symfoniakonserttin solistit	8,400	—	—	8 550	82	—	—	—
Satunnainen lisämiehistö	1,500	—	20,800	1,345	—	—	—	19,562 91
Ilmoitukset	—	—	3,500	—	—	—	—	4 119 41
Nuottien hankinta ja kirjoitus	—	—	1,500	—	—	—	—	2,354 50
Muut kulut:								
Sähkösanomat	200	—	—	334	25	—	—	—
Kuljetuskulut	800	—	—	827	13	—	—	—
Matkakulut	2,400	—	3,400	3,183	10	—	—	4 344 48
Taloudenhoito	4 000	—	—	4 000	—	—	—	—
Tarverahat ja arvaamattomat menot	2,580	—	6,580	2 573	62	—	—	6,573 62
Valtiolainan korko	—	—	—	—	—	—	—	1,500 —
			170,140					172,305 75
Saldo käteistä kassassa....	—	—	—	50	—	—	—	—
Pankissa vastakirjan mukaan	—	—	—	6,867	39	—	—	6,917 39
Smk.	—	—	—	—	—	—	—	179,223 14

Taulusta näkyy, että kaupunginorkesterin työn taloudellinen tulos on tänäkin vuonna ollut varsin suotuisa sekä antanut melko suuren säästön Musiikkilautakunnan budjettilaskelmissa edellytettyyn määrään verraten. Kaupunginorkesterin voimassapitoon taattua kaupunginapumaksua Smk. 80,000: — soitantokautta kohti ei ole tarvinnut kokonaan käyttää. Vuodenvaihteessa 1915—16 oli säästöä Smk. 15,897: 84, joka summa tilinpäätöstä laadittaessa jäi kaupunginkassaan.

Hiljattain päättynyttä kevätkautta varten on kaupunginkassasta tosin nostettu Smk. 40,000:— budjettiin merkitystä määrästä, mutta tilit osoittavat kaupunginorkesterin hyväksi ylijäämää Smk. 6,917:39, joka summa on siirretty syyskauteen silloin ehkä syntyväin lisäkulujen varalle.

Musiikkilautakunnan voimassaolevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulun. Kohta näiden asiakirjain saavuttua ovat musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri ynnä vuorotellen yksi lautakunnan jäsen toimittaneet tilintarkastuksen, ja on näissä kuukausitarkastuksissa tilien aina havaittu olevan kunnossa ja kassan pitävän yhtä kirjain kanssa. Kuukausitilit todisteineen on heti toimitettu rahatoimikamariin edelleen tarkastettaviksi.

Tärkeimmät hallintotoimet
Kuukausitilien tarkastus.

Kirjelmässä syyskuun 21 p:ltä 1915 lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin seuraavan vuoden budjettilaskelman. Budjettia järjestäessään hyväksyi kaupunginvaltuusto musiikkilautakunnan ehdotuksen kaikin puolin.

1916 vuoden budjettilaskelma.

Musiikkilautakunnan toimenä olevan, kaupungin avustamain kulttuuriyritysten valvonnan on lautakunta järjestänyt ja jakanut jäsentensä kesken samalla tavoin kuin edellisenäkin soitantokautena.

Kannatusapua nauttivain kulttuuriyritysten valvonta

Kokouksessaan syyskuun 29 p:nä 1915 päätti musiikkilautakunta, helpottaakseen musiikkiopiston oppilaiden pääsyä symfoniakonsertteihin, antaa opiston käytettäväksi erään määrän alennuslippuja ellei tilaa konserttisalissa ollut kokonaan tai miltei kokonaan tilattu.

Musiikkiopiston oppilasliput.

Suomalaisen oopperan, kansallisteatterin, ruotsalaisen teatterin y. m. laitosten johtokuntain esityksestä päätti lautakunta syyskuun 29 p:nä 1915 toimeenpanna kaupunginorkesterin vuokraustariffin tarkistuksen, ja määrättiin silloin eräissä tapauksissa huokeammat maksut orkesterin avustuksesta. Marraskuun 3 p:nä päätettiin silloisten olojen johdosta edelleen tasoitella tariffia eräiltä kohdin.

Vuokratariffi.

Kapellimestari Schnéevoigtin esityksestä päätti musiikkilautakunta marraskuun 3 p:nä vastedes kannettavaksi köyhäin soitto-taiteilijain avustusrahaston hyväksi 50 markkaa joka kerralta, jolloin kaupunginorkesteri antaa avustustaan maksutta, paitsi isänmaallisissa ja muissa tilaisuuksissa, jolloin tuollaista maksua musiikkilautakunnan kunakin kertana tekemän päätöksen mukaan ei kanneta.

Apumaksu köyhäin soitto-taiteilijain avustusrahas-
toon.

Useissa kokouksissa on musiikkilautakunnassa ollut periaatteellisesti pohdittavana kysymys musiikkilautakunnan ja kotimaisten säveltäjäin välisen oikeussuhteen järjestämisestä niissä tapauksissa,

Kysymys esitettyjen uutuuksien taiteellisesta omistusoikeudesta.

jolloin uutuuksia tarjottiin kaupunginorkesterin esitettäväksi. Kokouksessaan tammikuun 12 p:nä 1916 päästyään yksimielisyyteen asian ratkaisussa noudatettavista johtavista periaatteista katsoi lautakunta asian kuitenkin kaipaavan lisävalmistelua, mikä ehdollisesti hankitaisiin ensi budjetinjärjestelyn yhteydessä.

Nuottien kirjoitus.

Kokouksessaan maaliskuun 10 p:nä 1916 päätti musiikkilautakunta, että nuotteja kirjoitettaessa asianomaisten säveltäjäin varalle musiikkilautakunnan tekemän päätöksen mukaan orkesterin kustannuksella, tämä työ on ehdottomasti toimitettava orkesterin kanslian välityksellä.

Valmistelutoumia soitantokauden 1916-17 varalle.

Musiikkilautakunta on ryhtynyt toimiin sen orkesterisoittajamäärän hankkimiseksi, mikä ennestään olevan kantajoukon lisäksi tarvitaan kaupunginorkesterin saattamiseksi täyteen mieslukuun. Nämä toimenpiteet on likimmittään loppuun suoritettu tämän kertomuksen valmistuessa.

Orkesterin johto ensi soitantovuodeksi on uskottu professori Kajanukselle, jonka kanssa on välikirja tehty. Kapellimestari G. Schnéevoigtin on ensi soitantovuodeksi sidottu yritykseen, mutta sattuneesta syystä on musiikkilautakunnan täytynyt hänelle myöntää virkavapautta ensi syyslukukaudeksi. Herra Schnéevoigtin konsertteja johtavat etevät koti- ja ulkomaiset johtajat, joiden kanssa asiasta on sovittu.

Kesätyötä orkesterin jäsenille.

Sittenkuin orkesterin jäsenet esittämillään syillä olivat pyytäneet musiikkilautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin kesälevon hankkimiseksi heille kaupungin toimesta ja sen kustannuksella, on orkesterin jäsenten edustajain kanssa pidetyissä kokouksissa näille selvitetty, että tuollaista etua ei voida myöntää, niin kauan kuin heidät on palvelukseen otettu yhdeksi soitantokaudeksi kerrallaan, minkä johdosta pyydetty kesäloma jää kaupungin sopimuksenmukaisten velvollisuuksien ulkopuolelle eikä tästä johtuvia menoja käy paneminen musiikkilautakunnan vahvistettuun budjettiin. Voidakseen kuitenkin mikäli mahdollista helpottaa orkesterin jäsenten kesäkuukausien aikaista huolestuttavaa taloudellista tilaa on musiikkilautakunta ryhtynyt toimiin hankkiakseen heille osin soittajapaikkoja kesäkuukausiksi ja osin muuta palkattua työtä.